

WWF България
Бул. „Цар Борис III“ № 19Б
(Сграда на Алианц)
Ет. 4
София 1612

Тел. (02) 950 50 40
office@wwf.bg
http://wwf.bg

До:
Министерство на околната среда и водите

Изх.№3182/30.08.2021

Относно: Становище относно предложение на МОСВ за ЗИД на Закона за водите

Уважаеми госпожи и господа,

Приложено изпращам становище на WWF относно предложения законопроект за изменение и допълнение на Закона за водите. Предстои да изпратим и отделно становище по предложенията за изменение на Наредбата за ползването на повърхностните води.

С уважение,

Веселина Кавръкова,
Изпълнителен директор WWF България

Становище

Относно предложение на МОСВ за ЗИД на закона за водите¹

I. След запознаване с проекта на закона за изменение и допълнение на закона за водите и с оглед настоящото ниво на опазване на защитените зони и защитени територии, опазващи видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване, предлагаме § 1., точка 3 и точка 6 на предложението законопроект да отпаднат.

Мотивите ни са следните:

1. Сега действащата разпоредба на чл. 118ж, ал.1 т.4 не разрешава водовземане от повърхностни води за производство на електроенергия в защитените зони и защитени територии. Разпоредбата, въведена през 2015 г. изпълнява ролята на мярка по чл.6.2. на Директива 92/43/ЕИО:

“ Държавите-членки вземат подходящи мерки за предотвратяване в специалните защитени територии на влошаването на състоянието на естествените местообитания на видовете, както и обезпокояване на видовете, за които са определени териториите, доколкото това обезпокояване може да има значително въздействие с оглед на целите на настоящата директива.”

С предложените промени в защитени зони и защитени територии се разрешават ВЕЦ от руслов тип, които не са каскадни. Аргументи в полза на отпадане на действащата мярка по чл.6.2. на Директива 92/43/ЕИО, свързани със състоянието на местообитания и видове, не са приложени. От тази гледна точка **предложението за позволяване на нови руслови ВЕЦ в защитени зони е немотивирано**. Така предложени промените ясно оставят врата за изграждане на нови руслови ВЕЦ в защитени зони и защитени територии.

2. Опитът да се създаде разпоредба за условия, при които тези нови ВЕЦ да се разрешат в защитени зони са свързани с несъществуващи забрани в заповедите за обявяване или плановете им за управление. По-голямата част от заповедите за обявяване на защитени зони за природните местообитания са издадени в периода, в който действа чл. 119а, ал. 1, т. 5. Съответно в тях не са включени забрани, които фигурират в закона, за да няма преповтаряне на забрани, които вече фигурират в нормативен акт от по-висок порядък, какъвто е Закона за водите.

Това означава, че **предложените условия в § 1. , точка 6. на законопроекта не съществуват в правния мир**, от което следва, че русловите ВЕЦ, които не са каскадни, ще бъдат разрешени в защитените зони, ако въпросният ЗИД бъде приет.

3. В мотивите към предложението за ЗИД на ЗВ са изброени няколко пилотни процедури, свързани с режимите на разрешаване на ВЕЦ, като е пропусната информация какво се случва със затворения EU Pilot - EUP(2017)9183 Hydropower. Пропусната е информацията, че

¹ <https://www.moew.government.bg/bg/proekt-na-reshenie-na-ministerskiya-suvet-za-izmenenie-i-dopolnenie-na-zakona-za-vodite/#attached-files>

частта от пилотната процедура, засягаща нарушенията по Директива 92/43/ЕИО, е включена в наказателната процедура по чл.6.3. на тази директива (INFR(2008)4461) за липса на качествени оценки за съвместимост и липсата на оценки на кумулативен ефект с вече осъществени дейности, като разрешаването на ВЕЦ в защитени зони е отделен пример.

Изричното разрешаване на руслови ВЕЦ, които не са каскадни, в защитени зони се случва в момент, в който горната процедура по чл.6.3. на Директива 92/43/ЕИО е на етап мотивирано становище², което е последната фаза преди отнасяне на въпроса към Съда на европейския съюз. В този смисъл би представлявало допълнително нарушение и допълнителни аргументи за Съда за осъждане на страната.

4. Допълнителен проблем е липсата на определения за „каскаден тип“, както и за „руслов ВЕЦ“, което да създаде пълна яснота кога един ВЕЦ от руслов тип се счита за каскаден и кога не.
5. Мотивацията на законопроекта страда от сериозни вътрешни противоречия. С първия си параграф предложителите обясняват, че целта му е ограничаване на производство на електроенергия освен за руслови ВЕЦ, във втория си параграф обосновават мотивите си с „отпадналата с годините необходимост от изграждането на нови мощности от ВЕЦ“. Не става ясно кое от двете е вярно – че има нужда от нови руслови ВЕЦ или че нуждата от тях е отпаднала. Ако нуждата от нови мощност от ВЕЦ е отпаднала, тогава изниква въпроса защо за русловите ВЕЦ се оставя възможност за изграждане.

II. Необходимо е също така да отпадне § 1., точка 5 поради следните мотиви:

Пунктовете за хидробиологичен мониторинг/риби, също са обвързани със субстрата на реката/водоема, може да се променят в малки граници, но изместването им изцяло противоречи на идеята за обективен мониторинг.

III. Предложената промяна в закона за водите подлежи на екологична оценка и оценка за съвместимост

Законът за водите представлява „план и програма“ по смисъла на чл. 2а на Директива 2001/42/ЕО, следвайки съдържанието на разпоредбата на директивата. Съдът на ЕС нееднократно е посочвал, че понятието „планове и програми“ може да обхваща законови и подзаконови актове, съответно подлежи на екологична оценка и оценка за съвместимост³. Аргументацията за това е подробно разгледана в становище на WWF до Народното събрание от 14.12.2020 относно Законопроект за изменение и допълнение на Закона за водите⁴, внесен от Станислава Стоянова и група народни представители с № 054-01-100 /23.10.2020. Видно от приложената документация, процедура за екологична оценка и оценка за съвместимост не е извършвана.

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/EN/INF_20_2142

³ За справка т. 52 от Решение на Съда на ЕС (втори състав) от 27 октомври 2016 година по Дело C-290/15, т.60 от Решение на Съда на ЕС (втори състав) от 7 юни 2018 година по Дело C-671/16Като такъв Съгласно чл. 3, параграф 2, а)

⁴ <file:///C:/Users/K5B98~1.RAK/AppData/Local/Temp/20201214104353%D0%A1%D1%82-%D1%89%D0%B5%20WWF.PDF>